



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Ladislavem Vaško ve věci

žalobce: **K. D.**, narozený X,
bytem X,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 3. 2022, č. j. X,

takto:

I. Žaloba **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 10. 2022, č. j. 54 Ad 9/2022-16.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 10. 3. 2022, č. j. X, jímž byly zamítnuty jeho námitky proti jejímu rozhodnutí ze dne 5. 1. 2022, č. j. X, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Tímto prvostupňovým rozhodnutím ze dne 5. 1. 2022 byla zamítnuta žádost žalobce o starobní důchod pro nesplnění podmínky potřebného věku.

Žaloba

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

2. Žalobce v žalobě namítal, že žalovaná při posuzování nároku na tzv. hornický důchod nepřihlédla k tomu, zda má naplněnou nejvyšší přípustnou expozici (dále též „NPE“). Konstatoval, že 36 let pracoval v podzemí v prašném prostředí, kde mu byla načítána prašná expozice. Uvedl, že si vyžádal potvrzení o naplnění prašné expozice od Severní energetické a.s. (dříve MUS), v němž je vykázáno 90,82 % NPE. Poznamenal, že z MUS přestoupil ke společnosti METROSTAV, a.s., jako tunelář v podzemí. Tato společnost však podle žalobce pochybila při výpočtu NPE. Pokud by byl dle žalobce výpočet proveden správně, činila by v jeho případě NPE 127,01 %. Celková NPE u žalobce při započtení práce u společnosti NK ROFIS s. r. o. by činila 129,96 %.

Vyjádření žalované k žalobě

3. Žalovaná v písemném vyjádření k žalobě uvedla, že žalobce před 1. 1. 1993 získal 2957 kalendářních dnů zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (dále též „zaměstnání v hlubinném hornictví“). Po vynásobení koeficientem 0,6 a po zaokrouhlení nahoru získal 1775 směn v zaměstnání v hlubinném hornictví. V období po 1. 1. 1993 získal žalobce 1398 směn zaměstnání v hlubinném hornictví. Celkem tedy žalobce získal 3173 směn v zaměstnání v hlubinném hornictví. Uvedla, že žalobce podmínky pro snížení důchodového věku pro nárok na starobní důchod nesplnil, neboť neodpracoval v zaměstnání v hlubinném hornictví alespoň 3300 směn, popř. 2200 směn v takovém zaměstnání v uranových dolech. Poznamenala, že důchodový věk žalobce stanovený podle § 32 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), činí 64 let a 4 měsíce, jehož žalobce dosáhne dne 5. 9. 2025. Ke dni 1. 3. 2021, od něhož žalobce žádá o přiznání starobního důchodu, dosáhl věku 59 let a 9 měsíců. Žalovaná dále zdůraznila, že žádný ze zaměstnavatelů žalobce neuvedl, že by žalobce dosáhl NPE, ani z tohoto důvodu žádné zaměstnání neukončil. Pokud jde o směny odpracované u společnosti METROSTAV, a.s., žalovaná podotkla, že takové zaměstnání nelze považovat za zaměstnání v hlubinném hornictví, neboť taková práce nespadá do kategorie práce v hlubině.

Posouzení věci soudem

4. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalovaná s tím výslovně souhlasila a žalobce nesdělil soudu do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas s takovýmto projednáním, ačkoli byl ve výzvě výslovně poučen, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
5. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost

napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

6. Nejprve soud připomíná, že ve věci již dříve usnesením ze dne 3. 10. 2022, č. j. 54 Ad 9/2022-16, žalobu žalobce pro opožděnost odmítl. Toto usnesení zdejšího soudu bylo správně rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2023, č. j. 4 Ads 263/2022-27, zrušeno a věc vrácena zdejšímu soudu k dalšímu řízení.
7. Žaloba není důvodná.
8. Podle § 28 zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně.
9. Podle § 74 zákona o důchodovém pojištění nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.
10. Podle § 14 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995 (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), byla zaměstnání pro účely důchodového zabezpečení zařazena do 31. prosince 1992 podle druhu vykonávaných prací do tří pracovních kategorií. Zaměstnání I. a II. pracovní kategorie jsou uvedena v resortních seznamech zaměstnání zařazených do I. a II. pracovní kategorie vydaných před 1. červnem 1992; do III. pracovní kategorie patří zaměstnání, která nejsou zařazena do I. nebo II. pracovní kategorie.
11. Podle § 14 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení jsou do I. pracovní kategorie zařazena zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně práce rizikové, při kterých dochází k častým a trvalým poruchám zdraví pracujících působením škodlivých fyzikálních a chemických vlivů, a to a) zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, b) ostatní zaměstnání v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech, c) zaměstnání pod zemí, při provádění podzemních staveb hornickým způsobem, [...].
12. Resortním seznamem ve smyslu § 14 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení bylo nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 117/1988, o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení (dále jen „nařízení č. 117/1988 Sb.“), které v § 1 odst. 2 stanovilo, že zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, tj. zaměstnání dle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení (tzv. privilegovaná kategorie I.AA), jsou zaměstnání uvedená v příloze č. 2 tohoto nařízení. Naproti tomu § 14 odst. 2 písm. c) citovaného zákona zahrnuje zaměstnání, která nelze podřadit pod pojem „hornictví“, avšak zahrnuje zaměstnání pod zemí, při provádění podzemních staveb hornickým způsobem. Není zde stanovena podmínka stálého pracoviště pod zemí v hlubinném dole.
13. V projednávaném případě je rozhodující právě rozlišení mezi § 14 odst. 2 písm. a) a písm. c) zákona o sociálním zabezpečení, neboť s dobou výkonu toho kterého zaměstnání je spojen rozdílný věk pojištěnce pro vznik nároku na starobní důchod.
14. Podle § 21 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení ve spojení s § 74 zákona o důchodovém pojištění má občan nárok na snížení důchodového věku pro vznik nároku na starobní důchod s prvopisem potvrzuje G. Z.

důchod na 55 let, jestliže byl zaměstnán nejméně a) 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech, b) 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení, jestliže byl z tohoto zaměstnání převeden nebo uvolněn z důvodů uvedených v § 12 odst. 3 písm. d) a e) zákona o sociálním zabezpečení, c) 20 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až h) zákona o sociálním zabezpečení.

15. V roce 1992 sice došlo ke zrušení pracovních kategorií (zákon č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení), ale zvýhodnění občanů, kteří dříve pracovali v preferovaných kategoriích, přetrvalo v § 174 zákona o sociálním zabezpečení. Podle nyní účinného § 107 odst. 2 ve spojení s § 76a zákona o důchodovém pojištění může vláda nařízením stanovit, že u pojištěnců, kteří začali před 1. lednem 1993 vykonávat zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (tedy v bývalé kategorii I.AA), se důchodový věk s přihlédnutím k délce zaměstnání v hornictví stanoví v nižších věkových hranicích, než jsou věkové hranice stanovené zákonem o důchodovém pojištění. Tyto věkové hranice nemohou být výhodnější než podle právních předpisů účinných k 31. prosinci 1992.
16. Vláda tak učinila nařízením č. 363/2009 Sb., které se vztahuje na osoby, které vykonávaly před 1. lednem 1993 zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech zařazené do I. pracovní kategorie a zakládající nárok na starobní důchod ve věku 55 let (což je právě zaměstnání zařazené do kategorie I.AA), které takto odpracovaly počet směn stanovený v § 1 písm. b) nařízení a které nesplnily podmínky uvedené v zákoně o sociálním zabezpečení pro stanovení důchodového věku 55 let. Toto nařízení se tedy vztahuje na horníky, kteří začali vykonávat zaměstnání zařazené do kategorie I.AA před zrušením pracovních kategorií, avšak nestihli splnit podmínky pro vznik nároku na starobní důchod podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení. Toto nařízení obsahuje také klíč pro převedení doby odpracované před zrušením pracovních kategorií na společnou základnu s dobou odpracovanou později (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2014 č. j. 2 Ads 94/2014-26).
17. Podle § 37b odst. 1 zákona o důchodovém pojištění se ustanovení tohoto dílu vztahují na pojištěnce, kteří a) před 1. říjnem 2016 začali vykonávat zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech a b) v zaměstnání v hlubinném hornictví odpracovali celkem aspoň
 1. 3 300 směn, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví v uranových dolech, 2 200 směn, nebo
 2. 3 081 směn, pokud zaměstnání v hlubinném hornictví skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví v uranových dolech, 1 981 směn, pokud toto zaměstnání skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice.
18. Z evidenčních listů důchodového zabezpečení a osobního listu důchodového pojištění ze dne 22. 11. 2021, které jsou součástí předloženého správního spisu, soud zjistil a ověřil, že žalobce získal v zaměstnání u organizace Důl Kohinoor v období od 3. 9. 1984 do 31. 12. 1992 celkem 2957 kalendářních dnů, tj. 8 roků a 37 dnů, v I.AA pracovní kategorii, v období od 1. 1. 1993 do 31. 8. 1999 mu bylo vykázáno 1223 směn v zaměstnání v hlubinných dolech (dle potvrzení vydaného podle § 4 nařízení vlády č. 363/2009 Sb. společností Severní energetická a.s.) a v období od 1. 6. 2020 do 26. 2. 2021 mu bylo vykázáno 175 směn (dle potvrzení NK ROFIS s.r.o.). Z uvedeného vyplývá, že žalobce před 1. 1. 1993 získal 1 775

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

směn v zaměstnání v hornictví v I.AA pracovní kategorii (2957 kalendářních dnů x 0,6 činí 1774,2, po zaokrouhlení na celé číslo směrem nahoru 1775) a v období od 1. 1. 1993 získal 1398 směn v zaměstnání v hornictví v I.AA pracovní kategorii. Celkem tedy získal 3173 směn v hornictví v I.AA pracovní kategorii.

19. Práce, kterou žalobce vykonával pro Metrostav, a.s., do I.AA pracovní kategorie nespadá, a uvedené nařízení na ni tudíž nelze aplikovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2020, č. j. 6 Ads 219/2019-34).
20. V projednávané věci nebylo sporné, že žalobce po značnou dobu pracoval pod zemí v hlubinných uranových dolech, tato doba však pro vznik nároku na důchod podle nařízení č. 363/2009 Sb. nestačila (3173 směn přepočtených dle výše zmíněného klíče), neboť žalobce neodpracoval požadovaných 3300 směn zaměstnání v hlubinných dolech dle § 37b odst. 1 bodu zákona o důchodovém pojištění. Jelikož zaměstnání žalobce v hlubinných dolech neskončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, není v jeho případě naplněna podmínka obsažená v § 37b odst. 1 budu 2 zákona o důchodovém pojištění, podle které byl žalobci stačilo odpracovaných 3081 směn zaměstnání v hlubinných dolech.
21. K námitce týkající se dosažení nejvyšší přípustné expozice soud uvádí, že § 1 odst. 1 písm. b) nařízení č. 363/2009 Sb. snižuje požadovaný počet odpracovaných směn na 3081 (z 3300) právě s ohledem na skutečnost, že zaměstnání v hornictví mohlo být ukončeno dříve právě z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, což sleduje ochranu zdraví zaměstnance. Z odůvodnění rozhodnutí žalované přitom vyplývá, že v případě žalobce posuzovala splnění podmínek pro vznik nároku na starobní důchod ve vztahu k takto snížené hodnotě, žalobce nicméně požadovaný počet směn v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, jak je výše popsáno, nedosáhl. Právní úprava důchodového pojištění nestanoví žádný zvláštní režim pro horníky, kteří dosáhli nejvyšší přípustné expozice dříve, než dosáhli potřebného počtu směn odpracovaných v preferované pracovní kategorii. V jiném ohledu tedy nejvyšší přípustná expozice není z hlediska nároku na starobní důchod nijak relevantní.
22. Soud pro úplnost poznamenává, že pokud žalobce v žalobě zmiňuje, že dle potvrzení Severní energetická a.s. (dříve MUS) týkající se zápočtu expoziční doby je mu vykázáno 90,82 % nejvyšší přípustné expozice, je třeba vyjasnit, že jde o naplnění počtu směn potřebných pro nárok na snížený věk pro starobní důchod pro zaměstnance v hlubinných dolech, nikoli o údaj o nejvyšší přípustné expoziční době. V předmětném potvrzení je tedy pouze uvedeno, že žalobce u Severní energetické, a.s. (v závodu Důl Kohinoor), odpracoval 2997,2 směn, což je 90,82 % z 3300 směn.
23. Lze pro úplnost ještě dodat, že žalobce dosud naplnění nejvyšší přípustné expozice ani nedosáhl, neboť se zaměstnáním u Severní energetické, a.s. (dříve MUS) a Metrostav, a.s., dosáhl 89,907 % nejvyšší přípustné expozice a se započtením zaměstnání u NK ROFIS s.r.o. (2,95 %) dosáhl celkově 92,875 % nejvyšší přípustné expozice.
24. Soud uzavírá, že důchodový věk žalobce stanovený podle § 32 zákona o důchodovém pojištění činí 64 let a 4 měsíce, jehož žalobce dosáhne dne 5. 9. 2025. Žalovaná tedy nepochybila, pokud žádost žalobce o starobní důchod zamítla pro nesplnění podmínky potřebného věku.
25. S ohledem na shora uvedené skutečnosti tedy soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji výrokem I rozsudku podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

26. Současně soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. výrokem II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalované náhrada nákladů řízení nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 20. prosince 2023

Mgr. Ladislav Vaško, v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.